

OTVORENÁ NÁRUČ

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU EVANJELICKEJ CIRKVI A.V. NITRA, JESEŇ 2023

BOH NÁM JE ÚTOČISKOM

2 Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou. 3 Preto sa nebojíme, keby sa aj prevrátila zem a vrchy klátili sa v srdci mora. 4 Nech hučia, nech sa penia jeho vody, nech sa zatrasú vrchy jeho vzdutím. Hospodin mocností je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov! Sela. 5 Hľa, rieka... potoky jej potešujú mesto Božie, svätyňu príbytkov Najvyššieho. 6 Boh je v jeho strede, neskláti sa, Boh pomôže mu na úsvite. 7 Národy hučali a kráľovstvá sa zakolísali, vydal svoj hlas a zem sa rozplynula. 8 Hospodin mocností je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov. Sela.

9 Podťe a hľadťe na skutky Hospodinove! Úžasné veci spôsobil na zemi! 10 Po koniec zeme zastavuje vojny, luky láme, seká kopije, bojové vozy ohňom spaľuje! 11 Utíchnite a poznajte, že ja som Boh, som vyvýšený medzi národmi, vyvýšený na zemi! 12 Hospodin mocností je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov. Sela.

Žalm 46

“Nad Tatrou sa blýska, hromy divo bijú, zastavme ich bratia, veď sa ony stratia, Slováci ožijú.” Kedy ste si naposledy s hrdosťou zaspievali hymnu našej krajiny? Mali ste v poslednom čase dôvod byť hrdý na to, že patríte jazykovo, národne, kultúrne ku skupine obyvateľov od Tatier k Dunaju? Pre mňa osobne je milé, že napríklad “corgoni” nezačnú hokejový zápas, kým nezaznie štátna hymna so sprievodom mohutného spevu. Je to paradoxné, že najviac „národnej hrdosti“ vnímam tam, kde by som to čakal najmenej, na štadiónoch, na tribúnach a celkovo na športových podujatiach. Ospravedlňujem sa, ak som niekomu ukrivdil.

Blížia sa veľké sviatočné dni pre našu cirkev. 31. októbra v každom chráme podvečer zaznie v mocnom speve “Hrad prepevný je Pán Boh náš, zbroj výborná i sila.” Nemyslím si, že cieľom Dr. Martina Luthera bolo, aby sme v kostoloch po tieto dni “skandovali” meno jeho osoby. Veď reformátorov počín v predvečer sviatku všetkých svätých smeroval k tomu, aby sme si pripomenuli, komu skutočne patríme. “Ale teraz sa bez zákona zjavila spravodlivosť Božia, ktorú dosvedčujú zákon i proroci, a to spravodlivosť Božia z viery v Ježiša Krista všetkým veriacim; lebo

niet rozdielu: Všetci totiž zhrešili a nemajú slávy Božej, ale ospravedlňovaní sú zadarmo z Jeho milosti skrze vykúpenie v Kristovi Ježišovi,” Rim 3,21-24. Dôležité bohatstvo Božieho slova Listu Rímskym a radostné posolstvo Evanjelia nám pripomína, že sme Kristovi a je veľkým darom milosti toto vierou uchopiť a prijať. Dar viery v Pána Ježiša je tou najkrajšou osobnou hymnou, ktorú môžeš spievať a žiť.

Vo viere patríme Kristovi, On je náš Boh a Pán. Vykupiteľ, ktorému máme mocne a nadovšetko dôverovať. Pripomeňme si pár výpovedí z 95 zásadných výrokov, ktoré preukazujú ako veľmi Dr. Martin Luther dôveroval milosti zjavenej na kríži: 35. Každý kresťan, ktorý pociťuje pravú lútosť nad svojimi hriechmi, má úplné odpustenie trestu aj viny, ktoré mu patrí aj bez odpustkov. 36. Každý opravdivý kresťan či živý alebo mŕtvy, má účasť na všetkých duchovných pokladoch Krista a cirkvi z daru Božieho, aj bez odpustkov. 94. Kresťanov treba napomínať, aby sa usilovali nasledovať svoju hlavu – Krista – aj cez kríž, smrť a peklo. Hlboká úprimná dôvera v Ježiša Krista má byť hymnou každého jedného

kresťana. Pramení a tkvie v slovách Evanjelia, preniká hlbokú osobnú rovinu života človeka a premieňa verejný život človeka v spoločnosti.

Každý rodič sa modlí za svoje deti. Aby sa im darilo, aby sa im dobre vodilo a hlavne, aby deti boli zdravé. Neskôr rodičov zaujíma čo deti vyštudujú, kde a ako budú pracovať a s kým chodia alebo plánujú svoju budúcnosť. Je mnoho vecí, za ktoré sa môžeme modliť pri našich deťoch. Ale niekedy na mňa príde a prenikne mnou len taká hlboká úprimná prosba, aby moje deti poznali Pána Ježiša osobne. Modlím sa za dar viery pre deti, pre všetky deti, ktoré poznám, učím, krstím. Lebo verím, že keď budú mať dar viery, kdekoľvek budú a čokoľvek sa bude diať v ich živote, Kristus bude s nimi a oni s Ním.

Preto! Preto stále viac rozmýšľam nad tým, čo robiť a ako žiť, aby tento veľký dar viery v Pána Ježiša nebol pre ne schovaný len v hymne pred „reformačným zápasom“, alebo v „skandovaní mena evanjelik.“ A tiež dúfam, že „Hrad prepevný“ bude zaznieť v ich ušiach aj tam, kde by to najmenej čakali.

Ivan Boženík, zborový farár

MARTIN LUTHER KRITIZOVAL BOHATSTVO CIRKVI

„Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde ich zožiera hrdza a mole, a kde zloději vnikajú a kradnú. Zhromažďujte si poklady v nebi, kde ich nezožiera ani hrdza, ani mol, a kde zloději nevnikajú a nekradnú.“ (Mt 6, 19 – 20)

V predposlednú októbrovú sobotu sme sa s manželkou konečne rozhodli ísť do Ostrihomu. Kontúry majestátnej baziliky vystupovali nad horizont už niekoľko kilometrov pred Štúrovom. Celá nádhera skvostnej stavby sa nám plne odhalila vo chvíli, keď sa kolesá nášho Priusa dotkli mosta, spájajúceho Slovensko s Maďarskom. Nad nami veľkolepá – 100 metrov vysoká Ostrihomska bazilika, pod nami majestátny Dunaj. Ladne sa navzájom snúbia. Úžasný zážitok, ne nechajte si ho ujsť. Keď nás kroky po „mačacom chodníčku“ priviedli priamo pod baziliku, pôsobili sme spolu s ostatnými obdivovateľmi tohto architektonického klenotu ako malé mravčeka. Mnohým ľuďom možno prebehli hlavou i myšlienky, či by na úprimnú oslavu Hospodina nestačili aj skrom-

nejšie priestory. Obrovské bohatstvo stredovekej cirkvi bolo aj terčom kritiky Martina Luthera. Veď predaj odpustkov, proti ktorému vystúpil pred 506 rokmi, sa konal preto, aby mohla byť v Ríme postavená honosná Bazilika sv. Petra. Martin Luther napokon dospel k úvahe, že cirkev ako inštitúcia by nemala byť bohatou. Uvažoval údajne skôr tak, že „bohatí“ by mali byť členovia cirkvi a tí by mali finančne podporovať cirkev v jej potrebách. To ho viedlo i k tomu, že sa stal zástancom slobodného podnikania. A teraz premostím k nášmu nitrianskemu kostolu. Ani jeho vý-

stavba nebola lacnou záležitosťou. Tiež by sme mohli namietat, či nestačilo postaviť niečo menšie, skromnejšie. Pokiaľ by náš kostol slúžil iba na konanie Služieb Božích, určite áno. Náš chrám je v skutočnosti, a málokedy ho tak voláme, zborovým centrom. Sú tu byty pre farára a kaplána, miestnosti vhodné pre rôzne spoločenstvá (v našom zbore ich funguje 11 a každý deň v týždni sa koná stretnutie niektorého z nich). Naše zborové centrum je optimálne pre konanie sakrálnych kultúrnych podujatí, umelci k nám radi chodia. A viete, čo ma najviac teší? Že v našom zborovom centre sídli aj naša Evanjelická zborová diakonia – charitatívna organizácia. A tiež, že sme naše priestory mohli ponúknuť susedom z Ukrajiny, ktorí v snahe zachrániť si „holý život“ museli utiecť pred hroznou vojnou.

Ján Huba, zborový dozorca

*Foto: Ostrihomska bazilika
z južnej strany,
Autor foto: Eva Hubová*

TÉMY PRE MODLITEBNÍKOV

1J 4,16 A my sme poznali a uverili v lásku, ktorú má Boh k nám. Boh je láska, a kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh zostáva v ňom.

V rodinách a vzťahoch je potrebná láska a pochopenie. Majme Pána Boha v tomto ako príklad a modlime sa za jeho nekonečnú lásku k nám.

Ž 27,3 Keby sa rozložil proti mne tábor, moje srdce sa nebojí; a keby sa aj vojna strhla proti mne, aj vtedy dúfam.

Sústredme sa na trpezlivé a vytrvalé modlitby za ukončenie vojny. Skloňme sa s prosbou o Boží zásah do dejín a prosme i o Božiu pomoc pre ľudí v „zasľúbenej zemi“.

ĽUBOMÍRA PLESNÍKOVÁ

Šikovná a pracovitá žena, ktorá, keď môže, rada každému pomôže. Dnes Vám chceme predstaviť ďalšiu presbyterku, ktorá miluje prácu v záhrade, svoje deti a vnúčatká. Ľubomíru Plesníkovú.

Spolu s bratom Ivanom Jurzom, ktorý pracuje ako pracovník technickej údržby v spoločnosti Tesco Nitra, pochádza v evanjelickej rodiny. Jej manžel Jaroslav, tiež evanjelik, ktorý je už 13 rokov u Pána, sa tiež narodil v Nových Sadoch, časť Kotrbál. Poznali sa snád' odmalička. Ona bola z dolného konca a on z horného. Chodili spolu na základnú školu, ale vážnejšie si jeden druhého všimli až v autobuse. Ako to už na dedine chodí, väčšina tých, ktorí pracovali v Nitre, chodili spolu autobusom ráno o 7 a poobede sa vracali zase spolu o 16.20. Bol už po dvojročnej vojenskej základnej službe, keď spolu začali chodiť. Ľubomíra o ňom hovorí s láskou v hlase: „Všetko sme robili spolu. Varili, pracovali na záhrade, chodili do obchodu. Prežili sme spolu v manželstve krásnych a nezabudnuteľných 28 rokov. Môj manžel bol vyučený zámočník, remeselník, čoho sa chytil, to urobil. Cez víkend sme chodili pomáhať - mójim rodičom na dolný koniec a svokrovcom na horný. Mali už pripravený zoznam, s čím všetkým chceli pomôcť.“

Po tom, ako ukončila stredné odborné učilište v odbore predavačka, si urobila diaľkové štúdium na Ekonomickej škole s

maturitou. Začala robiť vo vtedajšom Priore ako predavačka, zvládla ukončiť aj pedagogické minimum, robila tam majsterku odborného výcviku. V roku 1982 sa vydávala a po roku išla na materskú dovolenku. Naro-

dili sa im dve dcéry, Ivana a Andrea. Po prvej materskej sa vrátila, ale keďže na tom pracovišti už začala robiť aj na zmeny a víkendy, keď sa jej naskytla príležitosť, odišla na lepšie miesto, k súkromníkovi. Pracovala ako mzdová účtovníčka a

personalistka. Po čase si však znovu musela hľadať prácu, keďže firme, kde pracovala, sa už tak veľmi nedarilo. Zamestnala sa na 8 rokov na Obecnom úrade v Ivanke pri Nitre. Avšak po voľbách musela odísť, keďže nový starosta preferoval zamestnávanie ľudí, ktorí žili v Ivanke. Šťastie v nešťastí? Odvtedy, hoci je už 2 roky na dôchodku, robí na SPU v Nitre ako personalistka a je tam veľmi spokojná. Musíme ešte dodať, že každý rok sa jej podarí prineŕ do zboru z 2% daní celkom pekný obnos peňazí.

Opäť sa náš rozhovor zvrtné na nebohého manžela. „Môj muž bol cieľavedomý, odjakživa chcel viesť usporiadaný život. Ešte pred vojnou si podal žiadosť na štátny byt, a hneď 3-izbový, keďže do veku 25 rokov chcel mať vlastnú rodinu. A všetko sa mu aj podarilo. Najprv mu prideliili byt a neskôr sa nám narodili aj dve krásne dcéry. Keďže sme túžili mať vlastnú záhradu, kúpili sme pozemok na

Šúdoli, kde sme si neskôr postavili aj dom. No manžel tam býval len 4 roky. Liečil sa na štítnu žľazu (bol na invalidnom dôchodku), neskôr dostal rakovinu a keď bol v nemocnici kvôli chemoterapii, dostal tam embóliu. Zomrel s pocitom, že má deti „na poriadku“ – vyštudovali a

zamestnali sa. Smutné časy. Pochovával ho pán kaplán Vladimír Šoltés, ktorý, bohužiaľ, už tiež nie je medzi nami.“

Ako začala jej služba v zbore? „Už asi 6 rokov robím v revíznej komisii pri CZ. Keď mám pekné kvety v záhrade, ktoré by boli vhodné na oltár, vždy ich ponúknem kostolníkovi. Ešte v období, keď u nás slúžil terajší pán biskup Eľko, som chodila spolu s vnúčatami do týždenných letných táborov. Na službu presbyterky ma oslovil Janko Huba, ktorý mi dal tento návrh. A nezaváhala som ani na chvíľu.“ Ako trávi svoj voľný čas teraz? „Milujem svoje vnúčatá a prácu v záhrade, je to pre mňa veľký relax. Okrem toho cez víkend rada pečiem koláče pre dcéry a vnúčence, v sobotu chodievam tiež na cintorín. Tohto roku (21. mája 2023) najstaršia vnučka Laura bola slávnostne konfirmovaná a stala sa dospelou členkou našej evanjelickej cirkvi. Nedeľu máme vyhradenú

na stretnutie s rodinou – všetci ideme do kostola, kde spolu s

dcérami a ich rodinami sedávame v jednej lavici. Potom chodím vždy k staršej dcére na obed, ktorá má postavený dom na konci našej záhrady. S mladšou dcérou, ktorá býva trochu ďalej v dome na Čermáni, sa stretávam niekedy po práci, prípadne v sobotu. Obe dcéry sú mi vždy nápomocné, keď hocičo potrebujem. Niekedy ma vezmú na rodinný výlet a celá rodina spoločne strávime čas. Pán Boh je mojím útočiskom a mojou istotou, nech v živote

prežívam čokoľvek. Plne sa na Neho spolieham a dôverujem Mu. Prosím Pána Boha, aby mi dal pevné zdravie a múdrosť, aby som mohla ešte mnoho rokov pomáhať a slúžiť mojim najbližším a ľuďom vo svojom okolí.

Na hornej fotke str.5 je dcéra Ivana s manželom Petrom a ich deti Laura (13) a David (10), mladšia dcéra Andrea s manželom Rolandom a ich dve deti Andrejko (8) a Stela (5).

Janka Kilianová

OVOCIE DUCHA

Sme v strede leta. Relaxujeme, nachádzame si čas na veci, na ktoré ho inokedy nemáme, čerpáme dovolenky. Život v nitrianskom cirkevnom zbore však neutícha ani počas horúcich mesiacov.

K napísaniu tohto príspevku ma inšpiroval článok uverejnený v Evanjelickom posli pod názvom Oliva – ovocie pokoja. Pozastavila som sa pri deviatich atribútoch ovocia ducha. Vrávi sa, že opakovanie je matka múdrosti, preto si dovoľím ich zopakovať: láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť a zdržanlivosť. V júli som sa vďaka programu naplánovanému pánom farárom Boženíkom a Spoločenstvom evanjelických žien stretla s milými osobami, ktoré ovocie Ducha v plnom rozsahu vnášajú do svojej práce.

Náš cirkevný zbor privítal dlhoročných priateľov z Ameriky,

ktorí sa do Nitry pravidelne a radi vracajú. Potešili nás, rovnako aj ich bohoslužobný dar, posvätený pánom biskupom Hroboňom, ktorý budeme používať pri Večeri Pánovej. V rámci spoločného programu sme navštívili Svätoplukovo a Rastislavice. Miestny pán farár Peter Paluga nás prijal s veľkou dávkou entuziazmu a otvoreným srdcom nás previedol chrámami Božími v oboch obciach, farskou záhradou aj svojou farou. Každému mohli hlavou prebehnúť myšlienky, čo je dôležité v ľudskej existencii, čo potláčať, čo s radosťou, dobrotivosťou a pokorou uprednostňovať a ďalej rozdávať.

Spoločenstvo evanjelických žien zorganizovalo návštevu Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied v Nitre. V rámci Cyrilometodských slávností nám bolo umožnené nahliadnuť do dávnej histórie. Prijala nás pracovníčka archeologického ústavu pani Eva Čaprďová, čerstvá dôchodkyňa. Ukázala nám priestory nachádzajúce sa v areáli bývalých kasární pod Zoborom na Martinskom vrchu, jednom zo siedmich pahorkov, na ktorých sa rozprestiera mesto Nitra. Pani Eva Čaprďová pravidelne navštevuje nedeľné Služby Božie, pri prehliadke depozitu archeologického ústavu, na jednotlivých stanovištiach, ako aj pri stretnutí s pánom riaditeľom Ruttkayom nás predstavila ako evanjelikov s obrov-

skou hrdosťou, láskou, radosťou – jednoducho s darmi ovocia ducha. Zastavili sme sa pri vykopávkach, pozreli sme si 3D modely vybraných historických stavieb (napr. románskej rotundy v Bíni či Kostola sv. Michala archanjela v Dražovciach). Prehliadka v maximálnej miere naplnila naše očakávania a odchádzali sme nielen obohatení o

nové poznatky, ale aj ľudsky posilnení.

Veľmi ma teší, keď vidím, ako sa dary Ducha zhmotňujú v našom bežnom bytí. Ako ich ľudia, s ktorými sa stretávam, premietajú do svojho vystupovania a s nadšením ich odovzdávajú ďalej bez toho, aby si to uvedomovali.

Viera Marečková

Káva po Službách Božích.

Deťský tábor.

Rodinné spoločenstvo.

Srbsko - Kovačica.

Srbsko - Nový Sad.

Nitriansky evanjelický spevokol.

Služby Božie na Branči.

Spoločenstvo evanjelických žien.

ECAV Nitra vás pozýva na

Večerné Služby Božie na pamiatku reformácie

31. októbra 2023 o 17:00hod.

ECAV Nitra

Služby Božie
pre najstarších
členov zboru

Pozývame všetkých členov
cirkevného zboru, ktorí majú
nad 75 rokov na Služby Božie
s Večerou Pánovou.

Po skončení bude pripravené
spoločné občerstvenie.

5. 11. 2023 o 15:00h

"Pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum,
nech je a zostáva so všetkými vami."

Služby Božie

Nedeľa, 10:00 hod.

V každú prvú nedeľu v mesiaci
je v rámci Služieb Božích Večera Pánova

Detská besiedka

V každú nedeľu počas Služieb Božích

Nitriansky evanjelický spevokol

Pondelok, 16:45 hod.

Vysokoškolská mládež UNITKA

Utorok, 18:30 hod.

Spoločenstvo evanjelických žien

Prvá streda v mesiaci, 17:00 hod.

Skupinka oteckov

Druhá streda v mesiaci, 17:30 hod.

Stretnutie mladých mamičiek

Tretia streda v mesiaci, 17:00 hod.

Spoločenstvo mužov

Posledná streda v mesiaci, 18:00 hod.

Klubík

Každý utorok, 10:00

Večer s Bibliou

Štvrtok, 15:45 hod.

Stred týždňové Služby Božie

Každý štvrtok, 17:00 hod.

Zasadnutie zborového presbyterstva

Druhý štvrtok v mesiaci, 18:00 hod.

Vyučovanie konfirmácie

Piatok, 15:15 hod.

Dorastový KLUB MM

Piatok, 17:00 hod.

Zaopatrenie Večerou Pánovou

v domácnosti, penzióne, nemocnici či v hospici

Na požiadanie u zborového farára

Ivana Boženíka 0918 828 150

MATRIKY ROK 2023

(od 1. apríla 2023 do 30. júna 2023)

Pokrstený

Ako práve narodené nemluvniatka túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste ním rástli na spasenie. 1. Petra 2, 2

Nikolas Soviš

Sobášení

Môj milý sa ozval a povedal mi: Vstaň, moja milovaná, kráska moja, a podí! Veď hľa, zima sa pominula, dážď prestal, odtiahol. Kvetý sa zjavujú na zemi, priblížil sa čas spevu a hlas hrdličky počuť v našom kraji. Veľpieseň 1, 10 – 12

Adam Zmeko a Barbora Kmeťová
Pavel Babušík a Katarína Babušíková
Andrej Němec a Monika Piťová
Ján Telek a Zuzana Megová

Konfirmovaní

Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnosti zažiarí svetlo! – zažiaril v našich srdciach, aby svietilo poznanie slávy Božej v tvári Kristovej. 2. Korinským 4, 6

Simona Filkorová, Oliver Halák, Karolína Hešková, Samuel Korenko, Daniel Kudroč
Adam Laluch, Laura Mesjarová, Jakub Prablesk, Daniela Račková, Samuel Slivka

Zosnulí

Nikto z nás totiž nežije seba a nikto seba neumiera. Lebo ak žijeme, Pánovi žijeme, ak umierame, Pánovi umierame. A tak či žijeme, či umierame, Pánovi sme. Rímskym 14, 7 – 8

Vladimír Zubácky 98r.
Peter Krno 82r.
Bohumil Kubis 77r.
Ivan Feketík 61r.
Michal Hulla 97r.
Vlasta Billichová 78r.

Časopis Otvorená náruč vydáva Cirkevný zbor ECAV Nitra, Sládkovičova 12, 949 01 Nitra.
Mobil farára Ivana Boženíka: 0918 828 150, farskyurad@ecavnr.sk, www.ecavnr.sk.
Číslo účtu: SK18 7500 0000 0040 0509 5481. Redakčná rada: Ivan Boženík, Ján Huba, Nina Pastieriková, Janka Kilianová. Grafická úprava a sadzba: Nina Pastieriková. Jazyková úprava: Eva Hubová, Janka Kilianová.

NEZABIJEŠ

Dr. Martin Luther, Veľký Katechizmus – 5. prikázanie “Nezabiješ”

Toto prikázanie je potrebné preto, lebo Boh dobre vie, aký je svet zlý a že v tomto živote je mnoho nešťastia a preto postavil medzi zlo a dobro toto i ostatné prikázania. A ako všetky prikázania aj toto sa často prestupuje, pretože musíme žiť medzi ľuďmi, z ktorých mnohí nám spôsobujú bolesť, čím si nás znepriateľujú. Napríklad, keď tvoj sused vidí, že máš lepši dom a dvor, viacej majetku a požehnanie od Boha ako on, mrzí ho to, závidí ti a nič dobrého o tebe nehovorí. A tak z diablovho vnuknutia máš mnoho nepriateľov, ktorí ti neprajú nič dobrého ani na tele ani na duši. Keď to vidíme, zas naše srdce sa nahnevá a túži po krvi a pomste. Takto vznikajú nadávky a bitky a napokon utrpenie a vražda. Tomuto predchádza Boh ako láskavý Otec, je sprostredkovateľom a chce odstrániť sváry, aby z nich nevzniklo nešťastie a aby sa ľudia navzájom nezničili. Slovom, chce týmto prikázaním chrániť každého, poistiť a zabezpečiť pred akoukoľvek krivdou a násilím. Stavia ho ako múr, pevnosť a záštitu okolo blízkych, aby neutrpeli nijakú krivdu ani škodu na tele. A tak toto prikázanie je na to, aby sa nikomu neubližovalo pre nejaký zlý skutok, i keby si to plne zaslúžil; veď, kde sa zakazuje vražda, tam sa zakazuje tiež všetko, z čoho môže vražda povstať. Lebo niekto, i keď nezabíja, ale preklína a zlorečí blížnemu tak, že keby to ten mal mať na krku, ďaleko by nezašiel. Máme to všetci od prirodzenosti a je všeobecným zjavom, že nechceme trpieť od nikoho; preto Boh chce odstrániť korene a príčiny, ktoré popudzujú srdce proti blížnemu a nás navyknúť mať vždy pred očami toto prikázanie, aby sme sa v ňom ako v zrkadle videli, Božiu vôľu poznávali a v úprimnej dôvere a so vzývaním Jeho mena odporúčali Jemu krivdu, ktorú trpíme. A aby sme oných nechali v nepriateľstve zúriť a sa zloštiť a vystrájať ako sa im páči. Slovom, aby sa každý človek naučil tíšiť hnev a mať trpezlivé, tiché srdce najmä voči tým, ktorí zapríčiňujú hnev.